

Referat af repræsentantskabsmøde 4. april 2014

Dagsorden

1. Årsberetning
2. Sprogsites på nettet
3. Tegnsprog
4. Minioplæg om aktuelle sproglige udfordringer

Deltagere

Fra repræsentantskabet: Nina Møller Andersen, Ellen Boen, Lotte Dahlmann, Dorte Duncker, Frans Gregersen, Lars Heltoft, Stefan Hermann, Per Lindegaard Hjorth Bente Holmberg, Lennart Houmann, Anne Jensen, Ida Jessen, Greta Jørgensen, Benedicte Kieler, Rie Kofoed, Martin Kristiansen, Helen Købke, Henrik Lorentzen, Jørn Lund, Ivar Lærkesen, Bodil Nistrup Madsen, Bolette Sandford Pedersen, Mads Poulsen, Dan Sæderup, Michael Tettinek, Jørgen Lange Thomsen, Lisann Troelsen, Lotte Weilgaard, Jørgen Chr. Wind Nielsen

Fra instituttet: Philip Diderichsen, Pia Jarvad, Eva Skafte Jensen, Anita Ågerup Jervelund, Sabine Kirchmeier-Andersen, Anne Kjærgaard, Anna Kristiansen, Ida Elisabeth Mørch, Ole Ravnholt, Jørgen Schack

Afbud: Hanne Beermann, Bente Dahl, Lisbeth Eskelund, Anita Furu, Jens Grund, Pia Juul, Knud-Erik Therkelsen, Michael Wright

Velkomst

Jørn Lund bød velkommen i de nye lokaler.
Der var en kort præsentationsrunde.

Årsberetning

Sabine Kirchmeier-Andersen gjorde kort rede for årsberetningen. Årsberetningen er lidt kortere i år end sædvanligt fordi sprogkampagnen og Nordisk Sprogkoordination er afsluttet. Til gengæld har der været mere tid til forskning i det forgangne år. Det fremgår også af antallet af forskningsprojekter og publikationer. Kulturministeriet er tilfreds med resultaterne.

Sabine Kirchmeier-Andersen fortalte om status på ændringsforslaget L61 til Lov om Dansk Sprognævn, som går ud på at oprette et tegnsprogråd i tilknytning til Sprognævnet. Tegnsprogrådet bliver et selvstændigt organ, men sekretariatsbetjenes af Sprognævnet. 3.-behandling af lovforslaget finder sted 13. maj 2014, og der ser ud til at være enighed blandt partierne om forslaget.

Sprognævnet har fået 300.000 kroner til RO hist-projektet, som formentlig vil blive præsenteret på det næste repræsentantskabsmøde til efteråret. Projektet har til formål at gøre

Repræsentantskabet

historiske retskrivningsordbøger tilgængelige på nettet og at få vist udviklingen i retskrivningen på tværs af de forskellige udgaver.

Nævnet kom ud af 2013 med et overskud på 500.000 kroner og har derudover 500.000 kroner stående til uafsluttede projekter. Overskuddet som nævnet ekstraordinært har fået lov at overføre til 2014, stammer fra salg af Retskrivningsordbogen.

Spørgsmål til årsberetningen

Anne Jensen spurgte hvorfor de ph.d.-studerende i årsberetningen blev omtalt NN, og Sabine Kirchmeier-Andersen forklarede at det skyldes at det endnu ikke var fastsat hvem der skulle have stipendierne.

Årsberetningen blev rost for indhold og udtryk.

Dorthe Duncker: Sprogsites på nettet

Dorthe Duncker gav et overblik over eksisterende sprogsites på nettet. Der findes mange, men de falder generelt i tre overordnede typer: informerende (fx sproget.dk, ordbogen.com), causerende (typisk blogs, fx blogbogstaver.dk, sprogblog.dk) og debatterende (debatfora, fx sprogpolitiet.dk, sprogforum.dk). Mange af disse sider er kommercielle, og der er både officielle og uofficielle sider.

Prof. Elisabeth Engberg-Pedersen: Dansk tegnsprog

Elisabeth Engberg-Pedersen fra INSS på Københavns Universitet fortalte om dansk tegnsprog og viste eksempler på sproget. Elisabeth Engberg-Pedersen viste hjemmesiden www.tegnsprog.dk hvor man kan slå ord op og se hvordan de udtrykkes på tegnsprog. Dansk tegnsprog står overfor nogle store udfordringer i fremtiden. Stort set alle danske døvfødte børn får indopereret et implantat så de kan høre, og man anbefaler at opererede børn ikke lærer tegnsprog. Mange døveskoler har lukket ned. Alt dette er et tegn på at dansk tegnsprog er truet. Der er dog en vigtig kulturarv i sproget, og det er derfor nødvendigt at sproget bliver registreret og holdt i live til de brugere der stadig vil findes. Desuden kan nogle få børn ikke opereres for døvhed, og der findes børn med andre handicap der måske kunne have glæde af visuel kommunikation.

Spørgsmål

Frans Gregersen rejste en diskussion af hvorvidt registreringsdelen af dansk tegnsprog hører hjemme i et tegnsprognævn eller på universiteterne.

Sabine Kirchmeier-Andersen forklarede at registreringsdelen pt. ligger på professionshøjskolen UCC og er forskningsbaseret, og at Dansk Sprognævns opgave i forbindelse med tegnsprogrådet primært bliver vejledning i at drive et tegnsprogråd og hjælp til metoder for indsamling af data.

Minioplæg fra medlemmerne om aktuelle sproglige udfordringer

Anne Jensen (Folketingets Administration)

Folketinget udarbejder en mængde skriftligt materiale med høje krav til sproglig korrekthed. Alle medarbejdere i statsadministrationen har været eller skal på skrivekursus. Anne Jensen fortalte om Folketingets sprogpolitik. Et særligt fokuspunkt her er dobbeltformerne hvor man er nødt til at fastlægge den form man vil bruge for at sikre en ensartet fremstilling.

Repræsentantskabet

Folketingets korrekturlæsere rådfører sig med Sprognævnet i tvivlstilfælde, men beklager at man ikke uden forudgående aftale kan stille skriftlige spørgsmål. Folketinget har flere gange haft foredrag fra Sprognævnets forskere, og det har været gavnligt.

Anne Jensen efterspurgte en mere brugervenlig formulering af retskrivningsreglerne. Selv statsadministrationens kompetente korrekturlæsere forstår ikke reglerne, og det har derfor været nødvendigt for dem at lave deres egen retskrivningsvejledning.

Desuden nævnte Anne Jensen vigtigheden af at der kommer styr på finansieringen af ordnet.dk som er et essentielt redskab for Folketingets Administration.

Anne Jensen foreslog at listen over ændringer i Retskrivningsordbogen offentliggøres langt tidligere end det nu er tilfældet. Retskrivningsændringerne skal implementeres i Folketingets retskrivningsvejledning, og det tager tid.

Spørgsmål

Frans Gregersen foreslog at man kunne have forskellige varianter af retskrivningsreglerne til forskellige målgrupper. Det er ikke et stort problem hvis de ligger på nettet.

Rie Kofoed (EU's sprog tjenester)

EU's sprog tjenester oversætter tekster fra EU-sprogene til dansk, bl.a. tekster der danner grundlag for lovgivning i Danmark. Der er i den forbindelse også en del terminologiarbejde hvor udenlandske termer skal oversættes til danske termer som fx indføres i IATE, EU's multisproglige terminologiske database.

Det er en kvalitativ udfordring at sikre en så høj grad af ”sproglig integration med Danmark” som muligt. Der skal produceres EU-tekster på et tidssvarende, autentisk og præcist dansk. EU-teksterne kan samtidig påvirke dansk sprogbrug. Et eksempel på divergenser i sprogbugen hos sprog tjenesterne og i Danmark er brugen af fagsprog på engelsk hvor sprog tjenesterne nok har tradition for at fordanske i højere grad end man har i Danmark, i hvert fald på visse områder.

Også det stigende pres om effektivisering er en udfordring når kvaliteten af oversættelserne skal være i top. Derfor er udviklingen af sprogteknologiske redskaber vigtig for at sikre kvaliteten.

Rie Kofoed fremsatte ønske om:

1. at EU's sprog tjenester og deres produktion, herunder terminologiarbejdet, bliver tænkt med i arbejdet med forskningsprojekter, tekstsamlinger/korpora, terminologidatabaser mv.; lige fra integration af IATE i en national termbank til registrering af ”nye ord i dansk” fra EU-tekster
2. at Sprognævnet sætter fokus på og investerer ressourcer i kortlægning og forskning, henholdsvis udvikling af sprogteknologiske redskaber, som fx talegenkendelse og maskinoversættelse, med henblik på at fremme samarbejde på området og tilgængeligheden af produktet heraf
3. at der oprettes et nationalt videntcenter for fagsprog og terminologi (et officielt terminologiorgan), fx efter svensk forbillede
4. i særdeleshed at der etableres en fagsproglig helpdesk som en form for ”one-stop-shop” der fungerer som kontaktpunkt mellem eksperter og ikke-eksperter (sprogbrugere og formidlere såsom oversættere og journalister)

Rie Kofoed nævnte desuden at sprog tjenesterne har rekrutteringsproblemer i sammenhæng med beskæring af sproguddannelserne, og pegede på betydningen for det danske sprog af de ressourcer der bruges på fremmedsprog og fremmedsprogsuddannelse.

Repræsentantskabet

Rie Kofoed foreslog at kriterierne for retskrivningsændringer og i den forbindelse brug af dobbeltformer kunne være et tema på et repræsentantskabsmøde. Det kunne fx overvejes om Sprognævnet skulle anbefale en dobbeltform frem for den anden.

Jørgen Lund informerede om at temaet for næste repræsentantskabsmøde allerede ligger fast. Det kommer til at handle om talegenkendelse.

Lisann Troelsen (borger.dk – Digitaliseringsstyrelsen)

Borger.dk er den fællesoffentlige borgerportal hvor borgere kan søge diverse offentlige ydelser, melde flytning mm. Kommunerne kan frit bruge og henvise til de ca. 700 artikler på borger.dk, og brugervenlighed og sproglig kvalitet er derfor essentiel. Derfor har borger.dk en temmelig streng sprogpolitik som alle artikler skal overholde.

Det er forvirrende for brugerne at der ikke er konsensus om hvilke ord der bruges for det samme fænomen. Hedder det fx *familiydelse* eller *børnepenge*, *sundhedskort* eller *sygesikringskort*? Lisann Troelsen efterspørger at Sprognævnet tager stilling til disse begreber og anbefaler en af formerne.

Jørn Lund pointerede at Sprognævnet gerne vil vejlede i specifikke sager som fx om sundhedskort eller sygesikringskort er at foretrække, men det er Sprognævnets generelle politik at man ikke blander sig i den slags med mindre der kommer en henvendelse.

Spørgsmål

Der var enighed om at såvel korrekthed som autoritet i afsenderrollen er vigtig på offentlige sider som borger.dk.

Det blev konkluderet at terminologi er et generelt problem, og det blev foreslået at man koordinerede indsatsen. Sprognævnet vil gerne vejlede i terminologi og foreslå gode danske afløsningsord til udenlandske begreber, men der er på nuværende tidspunkt ikke bevilling til terminologiarbejde i større stil.

Det blev foreslået at drøfte emnet med kulturministeren. Hvis hun er enig i at Sprognævnet bør have et terminologiorgan, må der medfølge finansiering af et sådant. Det blev diskuteret om Sprognævnet alene skulle varetage en sådan opgave, eller om man skulle have fat i fagspecifikke eksperter. Helpdesken behøver måske ikke være normativ. Det blev fremsat at det er nødvendigt at have overordnede retningslinjer på området så man kan påvirke udviklingen. Når først en engelsk term er kommet ind i det danske sprog, er det ofte for sent at introducere en dansk ækvivalent.

Sabine Kirchmeier-Andersen fortalte at Sprognævnet længe har beskæftiget sig med situationen for fagsprog og terminologi i samarbejde med DANTERMcentret. Sprognævnet har både i de sprogpoltiske redegørelser (Sprog på spil, Sprog til tiden og Dansk sprogs status 2012) og i forbindelse med kortlægningen af den danske forskningsinfrastruktur fremsat ideer til hvordan man kunne lave en national termbank, og dette har også været drøftet mellem ministerierne og i Folketinget, men hidtil har der ikke været vilje til at afsætte den nødvendige finansiering. Sprognævnet er endvidere repræsenteret i styregruppen for et Velux-projekt på CBS i DANTERMcentrets regi som har til formål at udarbejde grundlaget for en national termbank.

Det blev aftalt igen at kontakte ministeren.

Diskussion

Elisabeth Engberg-Pedersen efterspurgte en søgbar database med artikler om forskellige aspekter af dansk sprog.

Repræsentantskabet

Det blev diskuteret hvordan Sprognævnet kan have gavn af alle de sprogsites der findes på internettet. Det blev bl.a. foreslået at bruge siderne i forbindelse med Sprognævnets projekter om sproget i sociale medier.

Det blev foreslået at Sprognævnet overvejede fordele og ulemper ved at være på Facebook. Hvis man vil have de unge til at bruge Sprognævnets hjemmesider, skal de guides fra Facebook. Sabine Kirchmeier-Andersen slog fast at dsn.dk ikke har nogen aktuelle planer om at komme på Facebook, idet man har vurderet at de resurser der skal bruges til dette, ikke står mål med udbyttet.

Jørgen Lund takkede for et godt møde.